

Είδομεν δὲ ἀλλαγῶν (1), ὅτι οἱ Μεσολογγῖται οὐ μόνον ἐν τῇ χώρᾳ προήγοντο ἀπὸ τοῦ 1735, ἀλλὰ καὶ πρόξενόν των ἀπήτησαν νὰ ἔχωσιν ἐν Ζακύνθῳ τὸν Φραγκίσκον Ῥώμαν. Ἐν δὲ τῇ χώρᾳ ἐνωρὶς φαίνεται εἶχον καὶ σχολεῖον καλῶς ὅπως οὖν κατηρισμένον, ἐν ᾧ ἐδίδασκον οἱ Παλαμαῆδες, καὶ ἐν ᾧ ἐδιδάσκοντο καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν πέριξ, καὶ ἐξ οὗ μάλιστα ἐξήλθον καὶ διδάσκαλοι οὐκ εὐκαταφρόνητοι· εἰς τούτων, Παλαμᾶς λεγόμενος, ἐδίδαξε καὶ ἐν Ἀθήναις.

Τοιοῦτου ὄντος τοῦ Μεσολογγίου κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα, ἐγεννήθη ἐν αὐτῷ ὁ Ἰωάννης Τρικούπης περὶ τὰ μέσα τῆς ἑκατονταετηρίδος ταύτης ὑπὸ πατρὸς Ματθαίου· γονεῖς μὲν ἔχων φιλομούσους, φύσιν δὲ δεξιάν, καὶ διδάσκαλον τὸν Παναγ. Παλαμᾶν, ἐδιδάχθη παρ' αὐτοῦ τὴν Ἑλληνικὴν, καὶ ἔπειτα ἐπέμψθη εἰς Ἰθάκην, ἐν' ἀκροασίῃ καὶ φιλοσοφικῶν τινῶν μαθημάτων. Ἐκεῖ δὲ πάνυ βραδίως ἐδιδάχθη καὶ τὴν Ἰταλικὴν, ἐγγώριον σχεδὸν οὖσαν καὶ καθομιλουμένην τότε παρὰ τοῖς Ἑλλησιν Ἑπτανησίοις.

Οὕτω κατηρισμένος ὢν ὁ Ἰωάννης Τρικούπης, μετέβη εἰς Πάτρας πρὸς ἐπασχόλησιν τῶν γνώσεών του· ἐκεῖ δ' ἀμέσως ἐσχετίσθη μετὰ τοῦ Μητροπολίτου Π. Πατρῶν Γαβριήλ, ἀνδρὸς εὐπρεποῦς τὸ σῶμα, ἀγαθοῦ τοῦ τρόπου, ἐκκλησιαστικωτάτου, εὐφώνου καὶ ἐγκρατοῦς τῆς μουσικῆς, κατὰ Ζαχαρίαν Μαθᾶν, ἐπίσκοπον Θήρας (2). Τοῦ Γαβριήλ δ' ἐκλεχθέντος τῷ 1780 Πατρίάρχου καὶ μεταβάντος εἰς Κωνσταντινούπολιν, προσεκλήθη ἐκεῖ καὶ ὁ Τρικούπης. Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ μετεκλήθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς εἰς Μεσολόγγιον, ἵνα βοηθῇ αὐτὸν ἐν τε ταῖς ἰδίαις καὶ ταῖς κοιναῖς τῆς χώρας δυ-

(1) Ἰβ. Βίων Παρραλλήλων, Τόμ. Δ', Σελ. 123.

(2) Ἰβ. Εκτάλογον Πατριάρχων Σελ. 264.

οχερέσειν ὑπεθέσειν ἅ τε τοῦ πατρὸς διατελοῦντος Ναζήρη, τουτέστι προεστοῦ τῆς πόλεως.

Παιδείαν δὲ ἔχων ἱκανὴν ὁ Ἰωάννης, καὶ σύνεσιν οὐ τὴν τυχοῦσαν, δὲν ἐβράδυνε νὰ συγκεντρώσῃ ἐν ἑαυτῷ καὶ ζῶντος ἔτι τοῦ πατρὸς πολλὴν ἐξουσίαν. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τούτου, διεδέχθη ἐπισήμως εἰς τὸ ἀξίωμα τῆς ἐλευθέρᾳ ἐκλογῆς τῶν συμπολιτῶν του, καὶ διετήρησεν αὐτὸ ἐπὶ ὀκτῶ ὅλα καὶ συνεχῆ ἔτη. Ἐπειτα δὲ παρητήθη μὲν τοῦ ἀξιώματος, ἀλλὰ δὲν ἔπαυσε καὶ νὰ καθοδηγῇ ἅπαντας τοὺς ἀλλεπαλλήλως διαδεξαμένους αὐτὸν, συνέταττε μάλιστα καὶ ἅπαντα τὰ ἐπίσημα ἐγγράφα τῆς πόλεως πρὸς τε τὴν Κυβέρνησιν τοῦ Σουλτάνου καὶ πρὸς τὸν Σατράπην τῆς Ἡπείρου Ἀλῆ Πασσᾶν. Τούτου δ' ἕνεκα ἐτήρει σχεδὸν πάντοτε ἐν τῷ οἴκῳ του τὰς ἐπισήμους σφραγίδας, δι' ὧν ἐσφραγίζοντο τὰ ἐγγράφα ταῦτα. Τινὲς τῶν σφραγίδων τούτων σώζονται καὶ ἄχρι τῆς σήμερον παρὰ τοῖς ἀπογόνοις.

Πῶς μὲν διεχειρίζετο τὴν δημοσίαν ταύτην λειτουργεῖαν ὁ Ἰωάννης Τρικούπης ἐξάγεται, πλὴν πολλῶν ἄλλων τεκμηρίων, καὶ ἐκ τοῦ ἐξῆς ἐπισήμου ἐγγράφου, σωζομένου παρὰ τοῖς ἀπογόνοις.

«Διὰ τοῦ παρόντος γράμματος δηλοποιούμεν ἡμεῖς οἱ ἐγκάτοικοι τοῦ Μεσολογγίου ὅλοι μικροὶ καὶ μεγάλοι, ὅτι θεωρήσαμεν λεπτομερῶς τοὺς λογαριασμοὺς τοῦ κυρ Ἰωάννου Τρικούπης δι' ὅσους χρόνους ἔκαμε Ναζήρης τῆς πατρίδος μας, εἰς ὅσα ἔλαβε καὶ ἔδωκε εἰς διαφόρους μαντέδες τῆς πολιτείας μας, καὶ ἐμείναμεν κατὰ πάντα εὐχαριστημένοι διὰ τοὺς καθαρὰς καὶ παστρικοὺς λογαριασμοὺς, ὅπου μᾶς ἔδωκε καὶ δὲν ἔχει ἡ πόλις μας νὰ ζητῇ πλέον ἀπὸ αὐτὸν μὴτὰ ὅσολόν, μὲ τὸ νὰ ἐξώφλησε καὶ παρέδωκε κάθε λογαριασμὸν τῆς πατρίδος μας καὶ μένει εἰς τὸ ἐξῆς ἀκαταζήτητος. Καὶ ἂν τις, κακίᾳ φερόμενος, ἤθελε κινήσῃ ἐναντίον τοῦ κυρ Ἰωάννου περὶ ταύτης τῆς ὑποθέσεως διὰ νὰ τὸν ζημιώσῃ, νὰ ἔχη νὰ δίδῃ εἰς τὸ μουτπάκι τοῦ ὑπερτάτου Βαζῦρ Ἀλῆ Πασσᾶ ἐφέντη μας γρόσια τρεῖς χιλιάδας. Ὅθεν τοῦ ἐδώκαμεν καὶ τὸν παρόντα κατηλακά μας διὰ νὰ ἔχη τὴν ἰσχύον καὶ τὸ κύρος ἐν παντὶ κριτήριῳ. » 1807 Νοεμβρίου 22 Μεσολόγγιον.

»(Γ. Σ.) Ἔπονται τέσσαρες ὑπογραφαὶ τουριστὶ καὶ μετ' αὐτὰς ὑπογράφονται: Ἀναστάσιος Ραζῆς, Ἀναστάσιος Καψάλης, Σταῦρος Καλογεράς, Ἀναγνώστης Φατάλλας, Παντελῆς Παλαμᾶς, Ἀθανάσιος